

RAPORT

z otwartych konsultacji społecznych dotyczących projektu „Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022”

I. Informacje ogólne o programie

Podstawę prawną opracowania „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022*” stanowią zapisy Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U.2016 poz. 486 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2017 poz. 697).

Prace nad *Programem* powierzone zostały Zespołowi ds. opracowania „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022*”. Ww. Zespół został powołany Uchwałą Nr 9/73/17/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 6 lutego 2017 r. W skład Zespołu weszli specjaliści, przedstawiciele instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę z rodziną oraz rozwój systemu pieczy zastępczej w regionie.

Zespół w okresie od 16 marca do 31 maja 2017 r. podczas 3 posiedzeń warsztatowych wypracował podstawowe założenia Programu. W oparciu o ten materiał Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przygotował projekt *Programu*.

Celem głównym *Programu* jest stworzenie warunków do możliwie pełnego rozwoju rodziny i prawidłowego jej funkcjonowania oraz rozwoju form pieczy zastępczej w województwie warmińsko-mazurskim. *Program* określa działania w 5 celach szczegółowych:

1. Wzmocnienie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze.
2. Wzrost poziomu zaspokajania potrzeb dzieci, rodzin biologicznych i zastępczych w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.
3. Promowanie idei adopcji oraz zapewnienie wychowywania w rodzinie adopcyjnej dzieciom zakwalifikowanym do przysposobienia.
4. Zwiększenie zaangażowania samorządów gmin i powiatów we wdrażanie form wspierania rodziny.

5. Poprawa infrastruktury oraz wzrost liczby kadry specjalistycznej podmiotów wspierających rodzinę naturalną i zastępczą.

W części opisowej *Programu* przedstawiono diagnozę sytuacji w województwie warmińsko-mazurskim w zakresie realizacji zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2012-2016. Ww. diagnoza opracowana została przy wykorzystaniu dostępnych materiałów statystyki publicznej, a także na podstawie badań, analiz i opracowań własnych ROPS.

II. Opis przebiegu konsultacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone były w okresie od dnia 28 lipca 2017 r. do dnia 1 września 2017 r. Celem przeprowadzenia ww. konsultacji było zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących opracowanego dokumentu poprzez:

1. Umieszczenie projektu ww. *Programu* w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu i przyjmowanie uwag za pomocą formularza konsultacji społecznych.

2. Zamieszczenie ogłoszenia w Gazecie Olsztyńskiej w dniu 28 lipca 2017 r. informującego o rozpoczęciu otwartych konsultacji społecznych projektu „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022*”.

3. Umieszczenie ogłoszenia dotyczącego rozpoczęcia konsultacji społecznych projektu „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022*” na tablicach ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i jego Biur Regionalnych w Elblągu i Ełku.

Zasady i zakres konsultacji

Konsultacje społeczne projektu „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022*” były zorganizowane i koordynowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Konsultacje społeczne przeprowadzone były w okresie od dnia 28 lipca 2017 r. do dnia 1 września 2017 r. poprzez przyjmowanie na piśmie lub drogą mailową na formularzu konsultacji społecznych opinii, uwag, propozycji dotyczących treści projektu „*Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny*

i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022”.

Konsultacje miały charakter publiczny o zasięgu regionalnym i środowiskowym. Przeprowadzone zostały zgodnie z zasadami jawności, równości i otwartości. Oznacza to, że umożliwiono dotarcie do informacji o ww. konsultacjach i wzięcie w nich udziału wszystkim zainteresowanym obywatelom, nie tylko partnerom instytucjonalnym. Zapewniono ponad to możliwie swobodny dostęp do dokumentów i danych.

Sposób organizacji konsultacji

Na stronach internetowych opublikowano zarówno projekt *Programu* jak również informacje na temat sposobu składania uwag, opinii i propozycji, tj.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pod adresem internetowym: <http://bip.warmia.mazury.pl> w zakładce Konsultacje społeczne;
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pod adresem: <http://warmia.mazury.pl> w zakładce: POLITYKA SPOŁECZNA/ Rodzina - świadczenia, pomoc;
- drogą elektroniczną na adres: rops@warmia.mazury.pl;
- drogą korespondencyjną na adres: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ul. Głowackiego 17, 10-562 Olsztyn;
- bezpośrednio do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przy ul. Głowackiego 17, pokój 10A w godzinach pracy Urzędu;
- skierowano pisma informacyjne o możliwości zgłaszania uwag, opinii i propozycji w ramach konsultacji społecznych do:
 - Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
 - Radnych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
 - Wojewody Warmińsko-Mazurskiego;
 - Samorządów gmin;
 - Samorządów powiatów;
 - Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego;

- Szkół wyższych;
- Zespołu ds. opracowania *Programu*.

III. Podsumowanie i wnioski z przebiegu konsultacji społecznych

W okresie konsultacji od 28 lipca 2017 r. do 1 września 2017 r. do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wpłynęło 16 uwag od pięciu podmiotów dot. projektu *Programu*.

Zestawienie uwag i opinii zawarto w Załączniku nr 1 do niniejszego Raportu.

Załącznik nr 1 do Raportu z otwartych konsultacji społecznych dotyczących projektu „Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim w latach 2018-2022”, przeprowadzonych w okresie 29 lipca 2017 r. – 1 września 2017 r.

Zestawienie uwag i opinii do projektu „Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022”

Lp.	Nr strony w dokumencie	Treść uwag/opinii/zmian zgłoszonych w procesie konsultacji społecznych	Podmiot zgłaszający	Ustalenia dotyczące zgłoszonych uwag/opinii	Uzasadnienie nieuwzględnienia uwag/opinii
1.	23	<u>Obecny zapis:</u> Wykres 8 <u>Propozycja zapisu:</u> 1. Pomyłka w wartościach procentowych 2. Różna długość kreski tych samych wartości <u>Uzasadnienie:</u> Np. jest 0,06% zamiast 6%	GOPS Dźwierzuty	Uwzględniono	
2.	28	<u>Obecny zapis:</u> Wykres 10 <u>Propozycja zapisu:</u> 1. Pomyłka w wartościach procentowych 2. Różna długość kreski tych samych wartości <u>Uzasadnienie:</u> Np. jest 0,01% zamiast 1%	GOPS Dźwierzuty	Uwzględniono	
3.	18	<u>Obecny zapis:</u> W pierwszym roku obowiązywania Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uchwalono i rozpoczęto wdrażanie	Starostwo Powiatowe Nowe Miasto Lubawskie	Uwzględniono	

		programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierającej między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych w 13 gminach. <u>Propozycja zapisu:</u> W pierwszym roku obowiązywania Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uchwalono i rozpoczęto wdrażanie programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierającej między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych w 13 powiatach. <u>Uzasadnienie:</u> To zadanie realizowane jest przez powiaty.			
4.	36-40	<u>Obecny zapis:</u> Dot. wskaźników osiągnięcia celu <u>Propozycja zapisu:</u> Należałoby wpisać wartość liczbowa/procentową odnoszącą się do wskazanych wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów <u>Uzasadnienie:</u> Pozwoli to na uchwycenie zmiany, które chcemy osiągnąć poprzez wdrażanie Programu	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa	Nieuwzględniona	Wskaźniki ujęte w Projekcie Programu mają na celu zbadanie tendencji organizowania wspierania rodziny oraz rozwoju systemu pieczy zastępczej na podstawie dostępnych danych liczbowych. Zmiany w zakresie ww. tendencji stanowią podstawę do formułowania wniosków i rekomendacji w przedmiotowym zakresie. Wskaźniki liczbowe zatrudnienia prowadzone są na poziomie powiatów i gmin ponieważ w swoich programach określają ich poziom w oparciu o potrzeby lokalne.
5.	37	<u>Obecny zapis:</u> Dot. działań poprzez które możliwa będzie realizacja celu szczegółowego II.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa	Nieuwzględniona	Organizowanie dla rodzin spotkań w formie "grup wsparcia" lub "grup samopomocowych" jest zadaniem gminy.

		<u>Propozycja zapisu:</u> Należałoby dopisać jako pkt 7. Umożliwienie rodzinom organizowania (grup wsparcia i grup samopomocowych) <u>Uzasadnienie:</u> Pozwoli to na zapobieganie izolacji rodzin, jak również na wzajemne ich wspieranie się, pomoc, wymianę doświadczeń etc. W art. 10 ust. 3 Ustawy jest mowa o takiej formie wsparcia rodziny, co znalazło się również w treści projektu Programu (s. 9) a nie ma odzwierciedlenia w wymienionych działaniach (s. 37)	Warmińsko-Mazurskiego FOSa		
6.	38	<u>Obecny zapis:</u> Dot. zapisów odnoszących się do realizatorów działań określonych w celu szczegółowym III. <u>Propozycja zapisu:</u> Należałoby dopisać organizacje pozarządowe jako potencjalnego realizatora działań <u>Uzasadnienie:</u> Propozycja ta odnosi się w szczególności do pierwszej części celu tj. do promowania idei adopcji. Organizacje pozarządowe działają bardzo często w małych środowiskach, niedoinformowanych, a w ramach prowadzonych działań mogą na nie wpływać i odgrywać rolę informatora.	Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa	Uwzględniono	Promowanie idei adopcji stanowi ustawowe zadanie ośrodka adopcyjnego. Uwzględniono organizacje pozarządowe jako realizatorów działań z zakresu celu szczegółowego III Programu ze względu na istotę współpracy Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie z ww. organizacjami w celu przyspieszenia procedur adopcyjnych.
7.	47	<u>Obecny zapis:</u>	Federacja	Uwzględniono	

		Dot. zapisów harmonogramu i sformułowań odnoszących się do źródeł finansowania działań wskazanych w celu szczegółowym III i podmiotów je realizujących. <u>Propozycja zapisu:</u> Należy dodać zapis, że realizatorami działań mogą być organizacje pozarządowe. <u>Uzasadnienie:</u> W aktualnym zapisie jest mowa o wykorzystaniu środków organizacji a organizacje nie są wpisane jako potencjalni realizatorzy działań.	Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa		
8.	5	<u>Obecny zapis:</u> 16 miejskich, 33 miejsko-gminnych, 67 wiejskich <u>Propozycja zapisu:</u> 16 miejskich, 33 miejsko-wiejskich, 67 wiejskich <u>Uzasadnienie:</u> Podział administracyjny obejmuje gminy: miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Uwzględniono	
9.	23, 28	<u>Obecny zapis:</u> Wartości liczbowe w opisie wykresów <u>Propozycja zapisu:</u> W większości niepotrzebnie użyto zera podając wartość procentową <u>Uzasadnienie:</u> Pomyłka w zapisie	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Uwzględniono	
10.	33	<u>Obecny zapis:</u> Tabela 10 zatytułowana „Wybrane	Uniwersytet Warmińsko-	Uwzględniono	Propozycja nazwy tabeli: Zestawienie statystyczne wybranych działań

		działania merytoryczne W_M Ośrodka Adopcyjnego...”. <u>Propozycja zapisu:</u> Uzupełnienie tabeli o opis działań merytorycznych, wskazanie konkretnych działań <u>Uzasadnienie:</u> Tytuł tabeli nie koreluje z zawartością. W tabeli zawarto same liczby bez wskazania owych działań merytorycznych	Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie		merytorycznych Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie w latach 2012-2016
11.	4-35	<u>Obecny zapis:</u> Na wymienionych stronach jest zawarta diagnoza sytuacji jedynie w ujęciu ilościowym <u>Propozycja zapisu:</u> W przedmiocie tak newralgicznym, jakim jest Program Wspierania Rodziny, mający na celu skuteczną i efektywną pomoc rodzinom, niezbędnym elementem w ocenie diagnozy sytuacji powinno być uzupełnienie analizy statystycznej o wyniki badań jakościowych (nie chodzi bowiem tylko o przytaczanie suchych faktów i danych liczbowych, ale o ocenę jakości świadczonej pomocy i stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie wspierania rodziny) <u>Uzasadnienie:</u> Przeprowadzenie badań jakościowych (np. badań ankietowych, wywiadów) miałoby na celu identyfikację potrzeb osób potrzebujących pomocy i	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Nieuwzględniona	Założenia Wojewódzkiego Programu kierowane są do instytucji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny oraz rozwoju systemu pieczy zastępczej jak również do osób pracujących z rodzinami i dziećmi. Kierowane do nich wnioski i rekomendacje mają na celu ulepszenie organizacji pracy z rodziną. Na potrzeby diagnozy skorzystano z analiz jakościowych badań prowadzonych przez Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS od 2011 roku. Wnioski z badań są szeroko upowszechniane w celu wzmacniania instrumentów działań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

		objętych pomocą socjalną, określenie rzeczywistych efektów podejmowanych działań oraz ocenę jakości udzielanej pomocy.			
12.	35	<u>Obecny zapis:</u> Analiza SWOT <u>Propozycja:</u> Przeprowadzenie wnikliwej analizy związków i wzajemnych zależności między elementami analizy: mocnymi i słabymi stronami, szansami i zagrożeniami (chodzi tu o określenie czy mocne strony pozwalają na pełne wykorzystanie szans i niwelowanie zagrożeń, czy słabe strony wzmacniają ryzyko związane z danym zagrożeniem i czy stanowią barierę w wykorzystaniu szans) Wskazanie propozycji konkretnych działań zmierzających do minimalizacji zdefiniowanych zagrożeń oraz niwelowania słabych stron, a także działań umożliwiających wykorzystanie zdefiniowanych szans oraz potencjału mocnych stron <u>Uzasadnienie:</u> Analiza SWOT słabo koreluje z wcześniej opisaną diagnozą sytuacji i nie jest kompletna; brakuje wniosków wynikających z zawartych w tabeli elementów analizy	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Częściowo uwzględniona	Analiza SWOT przeprowadzona została przez zespół specjalistów pracujących na rzecz rodziny i dziecka. Mocne i słabe strony niniejszej analizy dotyczą poziomu województwa. Są one zależne od uwarunkowań lokalnych. Natomiast opisane szanse i zagrożenia stanowią zewnętrzne uwarunkowania, które mogą wpłynąć na warunki organizowania wspierania rodziny oraz stan rozwoju pieczy zastępczej w województwie. Dokonano uzupełnienia treści w części diagnostycznej w zakresie mocnych i słabych stron analizy SWOT.
13.	36-40	<u>Obecny zapis:</u> Wymieniono działania i wskaźniki osiągnięcia celu	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w	Nieuwzględniona	Zespół ds. opracowania <i>Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie</i>

		<u>Propozycja:</u> Poszerzenie zestawu wskaźników o dodatkowe wskaźniki obrazujące jakość świadczonej pomocy; np. wskaźniki pomiaru satysfakcji świadczeniobiorców Dopracowanie, uszczegółowienie i wskazanie konkretnych form realizacji określonych w Programie działań <u>Uzasadnienie:</u> Nie wskazano konkretnych zbieżności pomiędzy działaniami a przyjętymi wskaźnikami, brakuje zależności i korelacji między sposobami osiągania i realizacji celów Zaproponowany zestaw wskaźników odnosi się jedynie do liczb Sposób opisu działań jest zbyt ogólny, mało konkretny	Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie		Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022 zdecydował o przyjęciu wskaźników ogólnodostępnych w statystyce publicznej, przekładających się praktykę. Wskaźniki ujęte w Projekcie Programu mają na celu zbadanie tendencji organizowania wspierania rodziny oraz rozwoju systemu pieczy zastępczej na podstawie dostępnych danych liczbowych. Zmiany w zakresie ww. tendencji stanowią podstawę do formułowania wniosków i rekomendacji <u>dla instytucji i osób pracujących w przedmiotowym zakresie</u>. Proponowana analiza winna być prowadzona na poziomie programów lokalnych.
14.	36-40	<u>Obecny zapis:</u> Określenia typu np.: Promowanie roli i funkcji asystenta rodziny; Upowszechnianie informacji o roli rodzin wspierających oraz promowanie idei ich tworzenia; Promowanie idei wspierania rodzicielstwa zastępczego; Promowanie idei wspierania zawodowego rodzicielstwa zastępczego. <u>Propozycja:</u> Wskazanie grup docelowych i	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Nieuwzględniona	Wszystkie podmioty i instytucje wskazane jako realizatorzy działań w zakresie celów szczegółowych Programu stanowią ich grupę docelową. Zasięg (poziom wojewódzki /lokalny) działań promocyjnych i informacyjnych, dobór formy promocji oraz kanałów przepływu informacji pozostaje w gestii realizatora.

		określenie zasięgu działań promocyjnych, określenie form promocji (pośrednia, bezpośrednia) i kanałów przepływu (nośników) informacji <u>Uzasadnienie:</u> Podane określenia są zbyt ogólne i górnolotnie brzmiące, nie niosą jednoznacznej treści informacyjnej			
15.	36-37	<u>Obecny zapis:</u> Określenia typu: Upowszechnianie innowacyjnych, skutecznych form wsparcia rodziny; Ułatwienie dostępu do usług specjalistycznych w tym świadczonych przez psychologa, pedagoga, psychiatrę, psychoterapeutę, terapeutę, seksuologa, mediatora i in. <u>Propozycja:</u> Zamiast sformułowań patetycznych należałoby podać sformułowania konkretne i rzeczowe <u>Uzasadnienie:</u> Podane określenia są puste informacyjnie; z przeprowadzonej diagnozy wynika, że występuje systematyczny spadek liczby świetlic terapeutycznych (s. 17), tymczasem w praktyce okazuje się, że brakuje specjalistów w szkołach (nauczycieli wspomagających), wolontariuszy (jest to niezmiernie istotne w przypadku rodziców, którzy nie mają wsparcia wśród swoich bliskich) oraz informacji	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologii, Katedra Nauk o Rodzinie	Nieuwzględniona	Założenia Wojewódzkiego Programu kierowane są do instytucji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny oraz rozwoju systemu pieczy zastępczej jak również do osób pracujących z rodzinami i dziećmi. Ukierunkowany jest na organizowanie działań z rodzinami borykającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej czy też w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy- do rodzin naturalnych oraz zastępczych. Podnoszone w uzasadnieniu kwestie ujęte zostały w Wojewódzkim Programie Polityki Prorodzinnej na lata 2017-2021.

		o terapiach (nawet w szkołach i poradniach rodzinnych), a rodzice komunikują jednoznacznie o niedostatecznej pomocy prawnej w zakresie wsparcia rodziny w egzekwowaniu w szkole stosowania orzeczenia o nauczaniu specjalnym			
16.	1	<u>Obecny zapis:</u> Warmińsko-Mazurski Program Wspierania Rodziny i Sytemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022 <u>Propozycja:</u> Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Sytemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022 <u>Uzasadnienie:</u> Błąd pisarski	ROPS Olsztyn	Uwzględniono	